

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
KONTROLLI I LARTË I SHTETIT
Departamentit i Auditimit të Institucioneve Qendrore

Adresa: Rruga "Abdi Toptani", Nr.1

E-mail: klsh.org.al; Web-site: www.klsh.org.al

Nr.1438/8Prot.

Tiranë, më 30/07/2019

V E N D I M

Nr.23, Datë 30/07/2019

PËR

AUDITIMIN E USHTRUAR NË AGJENCINË E ZHVILLIMIT BUJQËSOR DHE RURAL "MBI AUDITIMIN FINANCIAR DHE TË PËRPUTHSHMËRISË" për periudhën nga data 01.01.2017 deri më datën 31.12.2018.

Nga auditimi i ushtruar në Agjencinë e Zhvillimit Bujqësor dhe Rural, me objekt "Auditim Financiar dhe Përputhshmërie", për periudhën 01.01.2017 deri në 31.08.2018, sa i takon shkallës së zbatueshmërisë nga subjekti të rregullave, ligjeve dhe rregulloreve, politikave, kodeve të vendosura apo termave dhe kushteve, mbi të cilat është rënë dakord, u evidentuan në përgjithësi, zbatimi i tyre dhe nuk u konstatuan devijime materiale të kuadrit ligjor respektiv.

Pasi u njoha me Raportin Përfundimtar të Auditimit dhe Projektvendimin e paraqitur nga Grupi i Auditimit të Departamentit të Auditimit të Institucioneve Qendrore, shpjegimet e dhëna nga subjekti i audituar, si dhe vlerësimet mbi objektivitetin dhe cilësinë e auditimit nga Drejtori i Departamentit të mësipërm, Drejtori i Drejtorisë së Standardeve dhe Kontrollit të Cilësisë dhe Drejtori i Përgjithshëm, në mbështetje të neneve 10, 15, 25 dhe 30, të ligjit nr. 154/2014 miratuar në datën 27.11.2014 "Për Organizimin dhe Funksonimin e Kontrollit të Lartë të Shtetit",

VENDOSA

I. Të miratoj Raportin Përfundimtar të Auditimit "Për auditimin financiar dhe të përputhshmërisë", të ushtruar në Agjencinë e Zhvillimit Bujqësor dhe Rural, sipas programit të auditimit nr.1438/4, datë 28.02.2019, për veprimtarinë nga data 01.01.2017 deri në 31.12.2018.

II. Të miratoj rekomandimet për përmirësimin e gjendjes dhe të kërkoj marrjen e masave sa vijon:

A. OPINIONI I AUDITIMIT

Opinion mbi pasqyrat financiare (I pakualifikuar)

Nga *auditimi i pasqyrave financiare*, mbështetur në Standardet Ndërkombëtare të Auditimit, Rregulloren e Procedurave të Auditimit të KLSH dhe Manualët e Auditimit Financiar, përsa i takon shkallës së zbatimit nga subjekti Agjencia e Zhvillimit Bujqësor dhe Rural (AZHBR), të standardeve të kontabilitetit, të ligjit mbi kontabilitetin dhe pasqyrat financiare, udhëzimeve e kushteve të vendosura apo termave mbi raportimin financiar, mbi të cilat është rënë dakord (*kriteret e auditimit financiar*), u evidentua se transaksionet financiare të realizuara gjatë aktivitetit të subjektit, paraqiten në përputhje me kuadrin rregullator të raportimit financiar dhe se pasqyrat financiare paraqiten në mënyrë të drejtë, në të gjitha aspektet materiale kornizën e zbatueshme të raportimit financiar.

Ne kemi audituar, pasqyrat financiare, për vitin ushtrimor 2017 dhe 2018, të cilat përfshijnë pasqyrën e pozicionit financiar; pasqyra e performancës financiare; pasqyrën e flukseve monetare; pasqyrën e ndryshimeve në aktivet neto/fondet neto; pasqyrën e investimeve dhe e burimeve të financimit të tyre; pasqyrën mbi gjendjen dhe ndryshimet e aktiveve afatgjata, pasqyrën e amortizimit të aktiveve, shënimet shpjeguese për hartimin dhe raportimin e pasqyrave financiare. Opinionin e dhënë e mbështesim në konstatimet se, bilancet, deklaratat e të ardhurave, shpenzimet, banka, janë përfshirë në pasqyrat financiare. Pasqyrat financiare janë paraqitur sipas ligjit të kontabilitetit dhe udhëzimeve të Ministrisë së Financave. Evidencat e auditimit të ofruara janë të mjaftueshme dhe ofrojnë një bazë të mjaftueshme për dhënien e opinionit të pakualifikuar.

Opinionin është i pakualifikuar

Sipas opinionit të KLSH-së, mbështetur në standardet e ISSAI 1700¹, dhe ISSAI 1200², si dhe në përputhje me kërkesat e manualit të auditimit financiar të KLSH-së, pasqyrat financiare paraqesin në të gjitha aspektet materiale, në mënyrë të drejtë pozicionin financiar të Agjencisë së Zhvillimit Bujqësor dhe Rural në datën 31 dhjetor 2017 dhe 31 dhjetor 2018.

Baza mbi opinionin e përputhshmërinë

Ne e kemi kryer auditimin tonë në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Auditimit të Sektorit Publik (ISSAIs) mbështetur në ISSAI-n 10- Deklarata e Meksikës mbi Pavarësinë e SAI-t, si dhe ISSAI 30- Kodi Etik, apo edhe çështje të tjera që lidhen me auditimin përputhshmërisë të një institucioni ndërkombëtar, të cilat janë përmendur në ISSAI-n 4000 "Standardi i Auditimit të Përputhshmërisë". Ne i kemi përmbushur përgjegjësitë tona etike, në përputhje me standardet e sipërpërmendura, përfshirë këtu edhe Kodin e Etikës së KLSH-së, miratuar me Vendimin nr. 27, datë 20.04.2018, të Kryetarit të KLSH-së. Auditimi ynë përfshin kryerjen e procedurave me qëllim marrjen e evidencave të auditimit mbi ligjshmërinë dhe rregullshmërinë e transaksioneve. Procedurat janë përzgjedhur në vlerësimin e riskut dhe të

¹ Objektivi i audituesit është të formulojë një opinion mbi besueshmërinë e llogarive vjetore dhe llogarive bazuar në një vlerësim të përfundimeve të hartuara nga evidencat e marra të auditimit dhe të shprehë qartë opinionin nëpërmjet një raportit të shkruar që shpjegon bazat e opinionit.

² Objektivi i audituesit është të ofrojë siguri të arsyeshme nëse pasqyrat si një e tërë nuk përmbajnë anomali materiale, raste mashtrimi ose gabime, si edhe të raportojë mbi këto pasqyra përsa i takon gjetjeve nga auditimi.

materialitetit, përfshirë marrjen në konsideratë të risqeve të mospërputhshmërisë materiale të transaksioneve me kriteret e parashikuara

Nga auditimi mbi përputhshmërinë, sa i takon shkallës së zbatimit nga subjekti Agjencia për Zhvillim Bujqësor dhe Rural, të rregullave, ligjeve dhe rregulloreve, politikave, kodeve të vendosura apo termave dhe kushteve, mbi të cilat është rënë dakord (kriteret e auditimit të përputhshmërisë), bazuar në procedurat e kryera dhe evidencën e përfutur u evidentuan në përgjithësi zbatimi i tyre dhe nuk ka raste mospërputhshesh materiale për të raportuar. Auditimi i përputhshmërisë në AZHBR është kryer së bashku me pasqyrat financiare dhe audituesi nën gjykimin profesional e të pavarur japin një opinion të pakualifikuar, ku nuk rezultojnë devijimet materiale.

Opinion i pakualifikuar³,

Nën gjykimin e grupit të auditimit, në lidhje me auditimin e përputhshmërisë shpreh një konkluzion/opinion pakualifikuar, ku në gjykimin profesional, efekti ose efektet e mundshme të një çështjeje nuk kanë devijime materiale.

Përgjegjësitë e strukturave drejtuese të subjektit të audituar lidhur me çështjet nën auditim:

Drejtimi i Agjencisë së Zhvillimit Bujqësor dhe Rural është përgjegjës për përdorimin e burimeve financiare në përputhje me politikën, ligjet dhe rregulloret e aplikuara. Stafi drejtues është përgjegjës për përdorimin e burimeve financiare në përputhje me të gjithë bazën ligjore dhe rregullatorë në fuqi.

Përgjegjësia e Audituesve të KLSH-së:

Objektivi ynë lidhet me garantimin e sigurisë së arsyeshme mbi përputhshmërinë e aktivitetit të Agjencisë së Zhvillimit Bujqësor dhe Rural, me kuadrin ligjor dhe rregullator në fuqi, si dhe mbi përdorimin e duhur dhe eficient të burimeve financiare të institucionit. Siguria e arsyeshme është një nivel i lartë sigurie, por nuk garanton që auditimi i kryer në përputhje me standardet mundëson identifikimin e çdo gabimi apo anomalie që mund të ekzistojë. Përveç standardeve ISSAI, audituesi i KLSH, gjithashtu aplikon edhe gjykimin dhe skepticizmin tonë profesional në punën audituese.

Gjithashtu ne krijojmë një ide fillestare mbi kontrollin e brendshëm në mënyrë që të planifikojmë procedurat e auditimit që i përshtaten situatës aktuale.

Ne komunikojmë me drejtuesit ndër të tjera, edhe për planifikimin në kohë dhe përmbajtjen e auditimit si dhe konkluzionet/gjetjet, duke përfshirë edhe të metat e kontrollit të brendshëm, që ne kemi identifikuar gjatë auditimit tonë.

Ne identifikojmë çështjet më të rëndësishme lidhur me auditimin dhe i përshkruajmë ato në raportet e auditimit, me përjashtim të rasteve kur kuadri ligjor nuk lejon vënien në dispozicion të tyre për publikun ose në raste të rralla kur vetë ne vendosim që këto çështje nuk duhet të përfshihen në raport për shkak të pasojave negative që publikimi i tyre mund të sjellë në publikun e gjerë.

B. MASA ORGANIZATIVE

1. Gjetje nga auditimi: Nga auditimi i organikës së AZHBR-së, u konstatua se struktura organike e këtij institucioni ka ndryshuar dy herë për një periudhë një-vjeçare, e cila korrespondon me periudhën në auditim 2017-2018, konkretisht sipas Urdhrit nr. 190, datë 06.11.2017 “ Miratimi i Strukturës dhe Organikës së Agjencisë për Zhvillimin Bujqësor dhe

³ Audituesi shpreh një opinion të pamodifikuar-pa rezerve kur në gjykimin profesional të tij audituesi nuk ka raste mospërputhshesh materiale për të raportuar, kur konkludon ai shpreh një konkluzion të pamodifikuar

Rural (Agjencia e Pagesave), numri i punonjësve ndryshoi nga 123 në 133 dhe sipas Urdhrit të Kryeministrit nr. 140, datë 17.09.2018 “ Miratimi i Strukturës dhe Organikës së Agjencisë për Zhvillimin Bujqësor dhe Rural” duke ndryshuar nga 133 në 169 punonjës . Gjendja faktike numri i punonjësve është 129, pra ka një mungesë prej 40 punonjësish. Procedura e ristrukturimit të organikës së AZHBR-së, rritja e numrit të punonjësve nga 133 në 169, krijimi i vendeve vakant si rezultat i lirimit të punonjësve civilë shoqëruar kjo edhe me mos emërimin në kohë të punonjësve të rinj nga DAP, rezultat i procedurave të rekrutimit në Departamentin e Administratës Publike, ka bërë që shumë sektorë dhe drejtori për një periudhë të punojnë me staf të reduktuar në numër, disa herë pa strukturat drejtuese (drejtorët dhe përgjegjësit), duke krijuar mbingarkesë të punonjësve me detyra shtesë si dhe ulje të efektivitetit në detyrat funksionale.

(Trajtuar më hollësisht në faqet 29-40 të Raportit Përfundimtar të Auditimit).

1.1. Rekomandim: AZHBR ti kërkojë DAP, për të filluar procedurat e rekrutimit për plotësimin e menjëhershme të vendeve vakante, veçanërisht të specialistëve të fushës së inxhinierisë së ndërtimit, mekanike dhe elektrike, me qëllim përdorimin sa më eficient të burimeve njerëzore në plotësimin e vizionit të këtij Institucioni që është fokusimi në zhvillimin e një Bujqësie të qëndrueshme dhe diversifikimin e ekonomisë Rurale, nëpërmjet granteve që përftohen nga Buxheti i Shtetit, Bashkimi Evropian, Banka Botërore dhe Qeveria Suedeze.

Menjëherë dhe në vazhdimësi

2. Gjetje nga auditimi: Nga auditimi i inventarizimit të aktiveve të realizuar sipas urdhrit të Drejtorit të Përgjithshëm, sipas të cilit është ngritur komisioni për inventarizimin fizik të aktiveve dhe vlerësimin e tyre, në zbatim të nenit 12, pika 2 b dhe nenit 15 pika 4 të Ligjit nr. 10296, datë 08.07.2010 “Për menaxhimin financiar dhe kontrollin”, pikat 73, 74 dhe pika 81 të Udhëzimit të Ministrisë së Financave nr. 30, datë 27.12.2011 “Për menaxhimin e aktiveve në njësitë e sektorit publik”, si dhe nenit 7 të Ligjit nr. 9228, datë 29.04.2004 “Për kontabilitetin dhe pasqyrat financiare” u konstatua se, komisioni i inventarizimit në procesverbalin e mbajtur për gjendjen e aktiveve nuk ka bërë një ndarje të tyre sipas zërave: vlera total për pajisje informatike, vlera total për vegla pune, mobilieri e pajisje zyre, kondicioner, etj sipas formatit të regjistrimit të aktiveve, i cili hartohet në vartësi të llojit të tyre, si dhe grupit përkatës brenda llojit, por i ka grupuar në total në dy zëra “inventar ekonomik” dhe “Instalime teknike, makineri, pajisje, vegla pune”. Veprime në kundërshtim me pikat 73, 74 , pika 81 të Udhëzimit të Ministrisë së Financave nr. 30, datë 27.12.2011 “Për menaxhimin e aktiveve në njësitë e sektorit publik”,

(Trajtuar më hollësisht në faqet 40-45 të Raportit Përfundimtar të Auditimit).

2.1. Rekomandim: Nga Komisioni i inventarizimit të merren masa që gjatë inventarizimit të aseteve të bëhet ndarja e aktiveve sipas zërave, me qëllim krahasimin e gjendjes fizike me gjendjen në kontabilitet dhe për diferencat e konstatuara sipas zërave nëse do të këtë, të bëhet sistemimi i tyre në kontabilitet.

Në vazhdimësi

3. Gjetje nga auditimi: Nga auditimi i dosjes së inventarizimit të aktiveve të realizuar nga komisioni i inventarizimit u konstatua se komisioni, për të dy vitet objekt auditimi ka konstatuar diferenca, për të cilat nuk janë dhënë sqarime të mëtijshme se kush janë personat përgjegjës apo nga kusht është shkaktuar mungesa. Për diferencat e konstatuara, komisioni nuk ka përpiluar një procesverbal, nëpërmjet të cilit vihet në dijeni instancat përkatës, për marrjen e masave të mëtijshme për kompensimin apo sistemimin e diferencave të konstatuara, veprime

në kundërshtim me nenin 85, të Udhëzimit të Ministrit të Financave nr. 30, datë 27.12.2011 “Për menaxhimin e aktiveve në njësitë e sektorit publik”.

(Trajtuar më hollësisht në faqet 40-45 të Raportit Përfundimtar të Auditimit).

3.1. Rekomandim: Të ngrihet një komision i veçanta, për të bërë verifikimin e diferencave të konstatuara nga komisionet e mëparshme të inventarizimit dhe të nxjerrë përgjegjësitë përkatëse të personave që kane në ngarkim vlerat materiale, duke i reflektuar diferencat e konstatuara dhe në kontabilitet. Më pas institucioni të marrë masat që për diferencat e konstatuara të vlerave materiale të behet kompensimi i vlerave të tyre duke marrë në konsideratë vlerën e blerjes, vlerën e shpenzimeve kapitale të mëpasshme të cilat kanë sjell rritje të vlerës së tyre, si dhe vlerën e amortizimit të akumuluar.

Brenda datës 30.09.2019

4. Gjetje nga auditimi: Nga auditimi i pasqyrave financiare rezultoi se në formatin nr. 1 në zërin “Aktivet e Qëndrueshme të pa Trupëzuar” janë të pasqyruara (llog. 202) “Studime dhe kërkime” në vlerën prej 21,674,642 lekë, e cila përbëhet nga shuma prej 295,800 lekë të projektit ish- 2KR dhe në shumën prej 21,378,842 lekë të dy kontratave për “Studim për mizën e ullirit” dhe “Projekti për ndërtimin e zyrave të AZHBR-së në Fushë Krujë” lidhur gjatë vitit 2009, për të cilat nuk gjenden kontratat e lidhura. Në SKK nr. 5 “Aktivet afatgjata materiale dhe aktivet afatgjata jomateriale” dhe SNK 38 “Aktive jo-materiale” thuhet se: Jeta e dobishme e një aktivi jomaterial që rrjedh nga të drejtat kontraktuale ose të drejta të tjera ligjore nuk duhet të kalojë periudhën e të drejtave kontraktuale ose të drejtave të tjera ligjore. Aktiviteti në fjalë nuk është më në funksion, si rrjedhojë nuk sjellin për institucionin as përfitime të ardhshme ekonomike. Nëse një njësi ekonomike nuk është në gjendje të bëjë një vlerësim të besueshëm të jetës së dobishme të aktivitetit jo-material, jeta e dobishme do të supozohet që të jetë dhjetë vite. *(Trajtuar më hollësisht në faqet 46-67 të Raportit Përfundimtar të Auditimit).*

4.1. Rekomandim: Nga AZHBR, të merren masat që në bashkëpunim me MBZHR dhe Ministrinë e Financës, të analizojnë gjendjen “Aktiveve të Qëndrueshme të pa Trupëzuar” dhe në varësi të rezultateve të analizës të bëhet nxjerrjen jashtë përdorimi dhe çregjistrimin e tyre nga kontabiliteti, për të bërë të mundur një paraqitje sa më reale të pozicionit financiar të institucionit.

Brenda datës 31.12.2019

5. Gjetje nga auditimi: Nga auditimi është konstatuar se, për vitin buxhetor 2017 dhe 2018 AZHBR-ja, më së shumti ka realizuar procedura me blerje të vogla, ndërsa në lidhje mbi procedurat e prokurimeve publike, për zërin 231 (investime) dhe zërin (602) mallra e shërbime me vlera të lartë, pjesa më e madhe tyre janë realizuar nga Ministria e Brendshme (Drejtoria e Prokurimeve të Përqendruara) ose nga Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural.

Në Agjencinë e Zhvillimit Bujqësor dhe Rural, si Autoritet Kontraktor u konstatua se institucioni nuk ka njësi të prokurimit, si strukturë permanente, por është krijuar, rast mbas rasti në momentin që ka pasur procedura. Gjithashtu u konstatua se, anëtarët të cilët janë vendosur nga Titullari i AK nuk janë specialist të fushës dhe nuk janë trajnuar në mënyrë të vazhdueshme pranë Agjencia e Prokurimeve Publike (APP). Veprime në kundërshtim me Ligjit nr.10296, datë 8.7.2010 “Për menaxhimin financiar dhe kontrollin”. Manuali për MFK nr. 108 datë 17.11.2016, pika 3.1. Mjedisi i kontrollit të brendshëm “Politikat dhe praktikat që lidhen me burimet njerëzore”.

(Trajtuar më hollësisht në faqet 67-80 të Raportit Përfundimtar të Auditimit).

5. Rekomandim: AZHBR të marrë masa që në bashkëpunim me Agjencinë e Prokurimeve Publike, të bëjë një plan masash për trajnimin e anëtarëve të cilët do jene pjesë e komisioneve të prokurimeve, duke rritur cilësinë e procedurave me të gjitha hallkat e atyre, për të pasur efektivitet, efizienz dhe ekonomicitet me fondet të financuara nga buxheti i Shtetit.

Menjëherë

6. Gjetje nga auditimi: Nga auditimi, i skemave mbështetëse kombëtare për zhvillim bujqësor dhe rural për vitin 2018, të përcaktuara sipas VKM-së nr. 72, datë 07.02.2018 “Për përcaktimin e kriterëve bazë, të sektorëve që do të mbështeten dhe të masës së financimit nga fondi i programit për bujqësinë dhe zhvillim rural, për vitin 2018” dhe Udhëzimit të përbashkët të Ministrisë të Bujqësisë dhe Ministrisë të Financave dhe Ekonomisë, nr. 1, datë 19.02.2018 “Për procedurat dhe mënyrën e administrimit të fondit të programit për bujqësinë dhe zhvillimin rural”, konkretisht për Masën 12 (Ndërtimi i serrave diellore për kultivimin e domates, kastravecit dhe specit), ku citohet: “Masa e financimit është parashikuar 50% të vlerës totale të faturave tatimore të investimit të përfunduar, por jo më shumë se 1,500,000 (një milion e pesëqind mijë) lekë/dynym për serra me lartësi anësore jo më të vogël se 4 m, përfshirë dhe ujitjen me pika ose jo më shumë se 1,300,000 (një milion e treqind mijë) lekë/dynym për serra me lartësi anësore jo më të vogël se 2. 8 m, përfshirë dhe ujitjen me pika.”, u konstatua se:

Duke përdorur metodën krahasimore midis mesatares së çmimeve të preventivave ofertave të përfituesve, me VKM-në nr. 629, datë 15.07.2015 "Për miratimin e manualeve teknike të çmimeve të punimeve të ndërtimit dhe të analizave teknike të tyre", rezultoi se, ka diferenca në vlerë. Kështu, përfituesit e serrave diellore, kanë paraqitur preventiva të rritura, afërsisht 43 % të vlerës së investimit total për tre zëra kryesorë (plasmas serrash dhe aksesorë, konstruksione metalike dhe betonin e gropave).

Për sa më sipër, duke pasur parasysh faktin se AZHBR, financon nga Buxheti i shtetit jo më shumë se 50% e vlerës së investimit, pra rreth 21.5% e vlerës së subvencionit, është financiar në mungesë të çmimeve të punimeve të ndërtimit dhe të analizave teknike sipas manualeve teknike shtetërore, por në referim të preventivave ofertues të mbështetura në çmimet e tregut vendas ose të huaj.

Kjo situatë ka ardhur, si pasojë e Udhëzimit të përbashkët të Ministrisë të Bujqësisë dhe Ministrisë të Financave dhe Ekonomisë nr. 1, datë 19.02.2018 “Për procedurat dhe mënyrën e administrimit të fondit të programit për bujqësinë dhe zhvillimin rural” i ndryshuar, Kreu IIX "Kriteret specifike dhe dokumentacioni për masat mbështetëse", pika 2, ku nuk është kërkuar referimi i çmimeve mbështetur në manual për Masën 12, duke hequr kërkesën që “....çmimet e preventivit konkurrues nuk duhet të jetë i vulosur dhe i firmosur nga inxh. ndërtimi i liçensuar.”, siç është kërkuar për masat e tjera.

(Trajtuar më hollësisht në faqet 81-107 të Raportit Përfundimtar të Auditimit).

6. Rekomandim: Agjencia e Zhvillimit Bujqësor dhe Rural, në mbështetje të ligjit nr.9817 datë 22.10.2007 “Për bujqësinë dhe zhvillimin rural” dhe në bashkëpunim me Ministrinë e Bujqësisë dhe Ministrinë e Financës dhe Ekonomisë, gjatë hartimit dhe miratimit e akteve normative ligjore dhe nënligjore, për skemat e masave mbështetëse kombëtare që realizohen nëpërmjet investimeve ndërtimore, të vendosin kriteret specifike dhe dokumentacion të unifikuar dhe të standardizuar, të cilat nuk duhet të ndryshojnë nga viti në vitin buxhetor të radhës. Me qëllim për mirëpërdorimin e fondeve publike në përputhje me parimet e ekonomicitetit, efektivitetit dhe efizienzës, hartimi i preventiveve dhe llogaritja e vlerës së financimit të behet sipas manualeve teknike me çmimeve të punimeve të ndërtimit të

miratuara me VKM. Për ato zëra dhe çmime që nuk përfshihen në këto manuale të hartohen analizat teknike të të çmimeve mbështetur ne normativat teknike dhe në çmimet tregut.

Në vazhdimësi

7. Gjetje nga auditimi: Nga auditimi, i skemave mbështetëse kombëtare për zhvillimin bujqësor dhe rural, të përcaktuara sipas VKM-së nr.72, datë 07.02.2018 “Për përcaktimin e kriterëve bazë, të sektorëve që do të mbështeten, dhe të masës së financimit nga fondi i programit për bujqësinë dhe zhvillimin rural, për vitin 2018” dhe Udhëzimit të përbashkët të Ministrisë të Bujqësisë dhe Ministrisë të Financave dhe Ekonomisë, nr. 1, datë 19.02.2018 “Për procedurat dhe mënyrën e administrimit të fondit të programit për bujqësinë dhe zhvillimin rural” i ndryshuar, si dhe auditimet e kryera në terren nga grupi i auditimit, u konstatua se, për masat mbështetëse të skemave kombëtare të zhvilluara nëpërmjet investimeve ndërtimore konkretisht për masat:

-Masa 20 “*Ambiente grumbullimi dhe frigoriferike për fruta perime dhe prodhime peshkore*”

-Masa 21 “*Ambiente grumbullimi për fruta dhe perime*”

-Masa 22 “*Linja përpunimi/makineri për fruta-perime, vaj ulliri dhe verë*”

-Masa 23 “*Linja selektimi, paketim, ambiente për fruta, perime dhe bimë medicinale*”

-Masa 32 “*Ndërtimin e thertoreve dhe pajisjeve*”

-Masa 34 “*Ndërtimin e ambienteve për mbarështimin e kafshëve dhe makineri dhe pajisje*”

-Masa 44 “*Mbështetje për ngritjen ose rikonstruksionin të turizmit rural*”

-Masa 45 “*Mbështetje për investime në agroturizëm*”

-Masa 51 “*Mbështetje për ngritjen e inkubatorëve*”,

Në situacionet përfundimtare të punimeve është përdorur termi “*e pamatshme për punimet e maskuara*”. Grupet e monitorimit të AZHBR-së kryejnë, sipas manualit të kontrollit vetëm dy kontrolle (një në fillim para lidhjes së kontratës dhe një në fund të përfundimit të investimit).Grupet e kontrollit përbëhen nga inspektorë kontrolli që kanë profil jurist dhe ekonomist, dhe jo profil teknik (inxh/ndërtimi, urbanist, inxh/ mekanik, inxh/elektrik, arkitekt etj), ndonëse nga AZHBR me disa shkresa nr.304 prot, datë 27.07.2018 dhe nr.3041 prot datë 27.07.2018, drejtuar Departamentit të Administratës Publike është kërkuar rekrutimi i punonjësve për këto pozicione pune, të cilat ende janë vakante.

Kështu, specialistët të monitorimit, mbështeten vetëm në librezat e masave duke i marrë të mirëqena punimet e pamatshme, pa i bërë një analizë profesionale. Mbi punimet ndërtimore, përfituesit e subvencionit, e përcaktojnë vetë mbikëqyrësin e punimeve, i cili miraton volumet dhe projektin e azhornuar.

Nga auditimi i dosjeve të përfituesve të subvencionit, konstatohet se mbikëqyrësi i punimeve realizon vetëm librezën e masave dhe asnjë dokumentacion tjetër mbi punimet si,(procesverbalet e punimeve të maskuara, ditarin e punimeve, ndryshimet e projektit, testet e kontrollit, certifikatat e materialeve të përdorura, foto gjatë punimeve etj), duke mos mbajtur asnjë përgjegjësi për punimet mbas përfundimit të investimit, pasi edhe në kontratën e lidhur midis AZHBR dhe përfituesit të subvencionit, nuk është shprehur si detyrim kontraktor, *ekzistenca e një mbikëqyrësi punimesh me licencën përkatëse*, sipas një marrëveshjeje dypalëshe të njohur nga AZHBR.

(Trajtuar më hollësisht në faqet 81-107 të Raportit Përfundimtar të Auditimit).

7.1. Rekomandim: Nga AZHBR në bashkëpunim me Departamentin e Administratës Publike, të merren masa, që të plotësohen vendet vakante me specialistë të fushës, nëse kjo nuk realizohet në kohë të shikohet mundësia e hapësirave ligjore për punësimin me kontratë të përkohshme ekspertë të jashtëm të fushës.

Menjëherë dhe në vazhdimësi

7.2. Rekomandim: Për kontratat e skemave të mbështetjes kombëtare duhet të vendoset një pikë e veçantë, mbi kontraktimin e një mbikëqyrësi me licence, në përputhje të ligjit nr. 8402 datë 10.09.1998 “Për kontrollin dhe disiplinimin e punimeve të ndërtimit” i ndryshuar, neni 7.

Në vazhdimësi

8. Gjetje nga auditimi: Nga auditimi, u konstatua se, propozimi i Ministrisë së Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural në bashkëpunim me Agjencinë e Zhvillimit Bujqësor dhe Rural, drejtuar Këshillit të Ministrave, për miratimin e VKM-së nr.72, datë 07.02.2018 “Për përcaktimin e kriterëve bazë, të sektorëve që do të mbështeten, dhe të masës së financimit nga fondi i programit për bujqësinë dhe zhvillimin rural, për vitin 2018” dhe Udhëzimi i përbashkët i Ministrisë së Bujqësisë dhe Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë nr. 1, datë 19.02.2018 “Për procedurat dhe mënyrën e administrimit të fondit të programit për bujqësinë dhe zhvillimin rural” i ndryshuar, nuk është realizuar paralelisht me miratimin Buxhetit vjetor që miratohet nga Kuvendi i Shqipërisë brenda datës 31 dhjetor të vitit paraardhës, duke mos qenë në koherencë me vitin bujqësor por me vitin kalendarik buxhetor. Kjo, ka sjellë penalizmi e aplikantëve fitues për masat mbështetëse të skemave kombëtare, duke shkurtuar në maksimum kohën e ndërtimit të investimeve për periudhën 2-3 muaj.

8.1. Nga auditimi, u konstatua se, Ministria e Bujqësisë në bashkëpunim me AZHBR, nuk ka strategji komunikimi për të përcaktuar objektivat kryesore për masat mbështetëse (orientimi, treguesit etj) si dhe roli i AZHBR-së duket thjesht si ekzekutues i fondeve që duhen shpenzuar sipas destinacionit të përcaktuar në VKM-së nr.72, datë 07.02.2018 “Për përcaktimin e kriterëve bazë, të sektorëve që do të mbështeten, dhe të masës së financimit nga fondi i programit për bujqësinë dhe zhvillimin rural, për vitin 2018” dhe Udhëzimit të përbashkët të Ministrisë së Bujqësisë dhe Ministrisë së Financave nr. 1, datë 19.02.2018 “Për procedurat dhe mënyrën e administrimit të fondit të programit për bujqësinë dhe zhvillimin rural” , të cilat kanë pësuar ndryshime të shpeshta buxhetore, duke sjellë uljen e vlerës së parashikuar për skemat mbështetëse kombëtare.

8.2. Nga auditimi i procedurave të dhënies së subvencionet për skemat mbështetëse kombëtare kryesisht investime, numri i dokumenteve për të plotësuar ka ardhur në rritje nga viti në vit, duke rritur kostot financiare dhe kohore për aplikantët, për pasojë kemi ndikim në efektivitetin e skemave kombëtare. E kundërta ka ndodhur për masa direkte mbështetëse, ku në vitin 2018, për herë të parë, është përdorur aplikim me 0 dokumente, duke ulur numrin e dokumenteve për fermerin, por duke shtuar volumin e punës dhe kosto administrative të larta, të administratës të AZHBR-së.

(Trajtuar më hollësisht në faqet 81-107 të Raportit Përfundimtar të Auditimit).

8.1. Rekomandim: Ministria e Bujqësisë në bashkëpunim me AZHBR-në, të marrin masat e nevojshme, për të realizuar në kohë propozimin dhe miratimin e kornizës ligjore dhe nënligjore, për hartimin e strategjisë, për përcaktimin e kriterëve bazë të sektorëve që do të mbështeten, për përcaktimin e masës së financimit nga fondi i programit për bujqësinë dhe zhvillimin rural, duke rritur mundësinë që fondi i alokuar për skemat të mos pësojë ndryshime të shpeshta dhe të konsiderueshme gjatë vitit dhe të shtojë në këtë mënyrë aftësinë për të përthithur të gjitha fondet që akordohen nga Buxheti i shtetit për bujqësinë, në favor të përfituesve bujqësorë shqiptarë.

8.2. Rekomandim: AZHBR së bashku me Ministrinë e Bujqësisë, në bashkëpunim me Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë, të punojnë për arritjen e marrëveshjeve dypalëshe, në mënyrë që një pjesë të dokumenteve (kryesisht vërtetimet, OSHEE, sigurimet shoqërore) që i kërkohen aplikantit për tu plotësuar, të verifikohen prej vetë AZHBR-së , duke patur akses on-

line me institucionet që japin këto vërtetime, me qëllim lehtësimin e aplikantit-përfitues, duke ulur e koston financiare dhe kohën fizike për përgatitjen e tyre.

Në vazhdimësi

9. Gjetje nga auditimi: Nga auditimi, u konstatua se, nga AZHBR hartimi i kontratave me përfituesit e skemave mbështetëse kombëtare, janë kontrata tip, pa ndryshime nga njëra masë tek tjetra, duke përcaktuar monitorimin e aktivitetit të detyrueshëm për 5 vite, por nuk dalin të qarta masat konkrete administrative, që duhet të ndërmerret AZHBR në rastet e mosplotësimeve detyrimeve kontraktore, kjo në kundërshtim me ligjin nr.9817 datë 22.10.2007 “Për bujqësinë dhe zhvillimin rural” i ndryshuar, neni 39 (sanksionet) pika 1 citohet se “Kundravajtjet administrative dënohen me gjobë në masën 30, 000 (tridhjetë mijë) lekë – 40, 000 (dyzet mijë) lekë si dhe kthimin e financimit të përfutur”.

9.1. Nga auditimi u konstatua se, strukturat e monitorimit të AZHBR-së, janë të pamjaftueshme me burime njerëzore, pasi nuk është e mundur të monitorohen në kohë subvencionet, dhe mos hartimi i një plani monitorimi periodik me objektiva të qarta, ka çuar në mungesë analize të hollësishme, në ecurinë e projekteve të investimeve mbi bazën e plan-bizneseve të paraqitura nga përfituesit.

Gjithashtu nga auditimit, u konstatua se, mungesa e monitorimit të objektivave (ku më kryesori është zbatimi i skemave kombëtare), të AZHBR, nga sektori i riskut parandalimit të mashtrimit, analizës dhe raportimit, për periudhën 2017-2018, ka ndikuar negativisht në efikasitetin, efektivitetin dhe ekonomikitetin e këtij institucioni në realizimin e zbatimit të skemave kombëtare.

(Trajtuar më hollësisht në faqet 81-107 të Raportit Përfundimtar të Auditimit).

9.1. Rekomandim: AZHBR me Drejtorinë e Autorizimit të Pagesave dhe Sektori i riskut parandalimit të mashtrimit, analizës dhe raportimit, të hartojnë planin e monitorimit për subjektet e konstatuara me mosplotësimin të detyrimeve kontraktuale për periudhën 2017 dhe 2018, duke verifikuar në terren vazhdimësinë dhe saktësinë e zbatimit të subvencioneve për afatin 5 vjeçar, duke aplikuar penaltete dhe sanksionet sipas rasteve.

9.2. Rekomandim: Nga AZHBR në bashkëpunim me Ministrinë e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, ti propozojë Këshillit të Ministrave, rritjen e numrit të punonjësve për strukturat monitoruese, të cilat duhet të harmonizohen në ndërveprime të përbashkëta me sektorët e tjerë, duke rritur shkallën e profesionalizmit për të arritur qëllimin dhe objektivat e AZHBR-së.

Menjëherë

10. Gjetje nga auditimi: Nga auditimi u konstatua se, në bazë të ligjit nr.9817 datë 22.10.2007 “Për bujqësinë dhe zhvillimin rural”, Kreu VI, “Bazat e të dhënave dhe sistemet e informacionet” neni 22, AZHBR krijon dhe mirëmban bazat e të dhënave të Regjistrit të fermës, proces i cili ende nuk është realizuar, ndonëse edhe në kuadër të procesit të aderimit për Bashkimin Evropian, si kusht për Agjencinë e Pagesave, është administrimi dhe funksionaliteti i IACS (Sistemi i Integruar i menaxhimit dhe kontrollit), me komponentë:

1-Regjistri i fermës;

2-LPIS-Sistemi i përcaktimit dhe i klasifikimit të parcelave bujqësore.

(Trajtuar më hollësisht në faqet 81-107 të Raportit Përfundimtar të Auditimit).

10.1. Rekomandim: AZHBR në bashkëpunim me Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, të marrë masat, të fillojë projektin për krijimin dhe zhvillimin e Regjistrimit të fermës, duke aplikuar të gjitha hapat ligjorë për një data basë të konsoliduar kombëtar dhe përfshirjen e të gjithë aktorët, për të përmbushur detyrimet ligjore sipas Ligjit për bujqësinë dhe zhvillimin rural, si dhe Planit Kombëtar për Integrim Evropian.

Menjëherë

11. Gjetje nga auditimi: Nga auditimi i dosjeve me përzgjedhje në AZHBR, u konstatua se me gjithë rekomandimet e dhëna nga sektori i auditimit të brendshëm, nuk ka fillim ecurie disiplinore nga Titullari i Institucionit për personat përgjegjës, dhe si rrjedhim ka një zbatim minimal të rekomandimeve të auditit për përmirësimin e proceseve të kontrollit dhe menaxhimit të riskut.

AZHBR në vlerësim të rëndësisë dhe frekuencës (numrit) së shkeljeve të konstatuara dhe të evidentuara në raportin përfundimtar të auditimit, duhet të kishte bërë klasifikimin e tyre dhe fillimin e procedurës për masë disiplinore për punonjësit përkatës. Veprime në kundërshtim me Udhëzimi i Ministrit të Bujqësisë nr. 3, datë 30.12.2008 “Rregullat dhe procedurat e funksionimit të brendshëm të AZHBR, si dhe Ligjit Nr.152/2013, datë 30.05.2013 “Për Nëpunësin Civil”, Kreu X “Disiplina në shërbimin civil”, neni 57 “Përgjegjësia për masat disiplinore”, pika 1, Vendimit të Këshillit të Ministrave Nr.115, datë 05.03.2014 “Për përcaktimin e procedurës disiplinore dhe të rregullave për krijimin, përbërjen e vendimmarrjen në komisionin disiplinor të shërbimit civil”.

(Trajtuar më hollësisht në faqet 119-132 të Raportit Përfundimtar të Auditimit).

11.1. Rekomandim: Nga Sektori i Auditimit të Brendshëm në AZHBR të planifikohen auditime mbi zbatimin e rekomandimeve të dhëna dhe të ndiqen me përgjegjësi maksimale niveli i zbatimit të tyre si dhe të evidentohen personat përgjegjës për raste të përsëritura të moszbatimit.

Menjëherë dhe në vazhdimësi

12. Gjetje nga auditimi: Nga auditimi i strukturës së SAB-së, për vitin 2018 u konstatua se sipas Urdhrit nr. 140, datë 17.09.2018 “Miratimi i Strukturës dhe Organikës së Agjencisë për Zhvillimin Bujqësor dhe Rural” sektori i auditit të brendshëm duhet të kishte 4 punonjës 1+3 (një përgjegjës + tre auditues), por në fakt ka dy punonjës 1+1 (një përgjegjës + një auditues). Nisur nga rëndësia që ky sektor ka me rolin dhe misionin e tij, duke i mundur nivelit të lartë të menaxhimit siguri objektive në mënyrë të pavarur dhe duke përmirësuar veprimtarinë dhe performancën e AZHBR-së nuk mund ta kryejë këtë funksion kur përgjegjësit të sektorit i duhet të kryejë edhe rolin e audituesit për realizimin e planeve strategjike dhe planeve vjetore të auditimit. Veprime në kundërshtim me Ligjin nr. 114/2015 “Për auditimin e brendshëm në Sektorin Publik” dhe VKM-në nr. 83, datë 03.02.2016 “Për miratimin e Kritereve të Krijimit të Njësive të Auditit të Brendshëm në Sektorin Publik” pika 3.

(Trajtuar më hollësisht në faqet 119-132 të Raportit Përfundimtar të Auditimit).

12.1. Rekomandim: Nga Drejtoria Juridike dhe Funksioneve Mbështetëse (sektori i burimeve njerëzore) në bashkëpunim me DAP (Departamentin e Administratës Publike), të merren masa të menjëhershme për plotësimin e dy vendeve vakant në këtë sektor shumë të rëndësishëm në mirë funksionimin dhe monitorimin e zbatimit të ligjit, rregullores, udhëzimeve dhe urdhrave gjatë aktivitetit të AZHBR-së.

Menjëherë dhe në vazhdimësi

13. Gjetje nga auditimi: AZHBR, ka hapur procese gjyqësore për 30 subjekte debitorë, si pasojë e borxhit me vlerë prej **2,058,454,729 lekë**, që trashëgon në mënyrë të vazhdueshme, i krijuar nga implementimi ish-Projekti 2KR (kredi pa interes që i ka dhënë Qeveria Japoneze Ministrisë së Bujqësisë për të ndihmuar fermerët shqiptar). Nga auditimi i 30 akt-paditë të bëra në gjykatë për këta debitorë është kërkuar vetëm zgjidhja e kontratave për shkak të mos përmbushjen e detyrimeve kontraktuale të mbetura dhe pagimin e kamatëvonesave.

AZHBR në të gjitha rastet e proceseve gjyqësore të hapura ndaj te gjithë debitorëve nuk ka kërkuar sekuestrimin dhe *kthimin e linjave apo serave*. Kjo kërkesë, nuk është bërë në paditë e ngritura, sepse në rast se, gjykata do të vendoste kthimin e linjave apo serave, buxheti i shtetit do të kishte një kosto të konsiderueshme që do ti duhej për çmontimin, transportin, magazinimin si dhe përsëri montimin e tyre në ferma të tjera, por duhet një zgjidhje juridike, pa cënuar mungesa në buxhetin e shtetit. Për të nxjerrë në dukje koston e lartë buxhetore dhe raportin kosto-përfitim për AZHBR, mjafton të përmendim dhe ti referohemi, VKM-së nr. 868 datë 27.10.2010 dhe Udhëzimit nr. 4363 datë 15.9.2011 "Për shpenzimet dhe koston ekonomike për zbatimin e procedurave të mbledhjes së detyrimeve nga subjektet debitorë që kanë përfituar nga fondi kundër parti" me anën e të cilave AZHBR është financuar nga buxheti i shtetit me 17 milion lekë për mbulimin e shpenzimeve për sekuestrimin (heqjen) transportin dhe ruajtjen e dy linjave (pajisje dhe makineri për nxjerrjen e vajit te ullirit), të cilat aktualisht edhe sot që nga viti 2011 ndodhen në ruajtje në ambientet e Bordin e Kullimit Tiranë dhe kanë humbur vlerën e tyre përdorimit, për shkak të amortizimit. Për më tepër po të përmendim këtu, rastet e sekuestrimit të serave me sipërfaqe të mëdha mbi 1 ha, që kanë vite të shumta përdorimi dhe janë tejet të amortizuara do të kërkonte fonde buxhetore të konsiderueshme për vlerësimin, çmontimin, ruajtjen, transportimin dhe magazinimin. Deri në momentin e këtij auditimi, nga 30 procese gjyqësore të hapura kanë përfunduar procesin gjyqësor dhe kanë marrë formë të prerë nga Gjykata Administrative e Apelit, vetëm 3 (tre) subjekte. Konkretisht, "----; shpk; "--" ----), sh.a, dhe "-----" sh.p.k. dhe në kontekst për sa trajtuam më sipër, për këta 3 subjekte debitorë Gjykata ka marrë vendime të ndryshme si më poshtë:

Për subjektin "-----", ka vendosur, detyrimin që të përmbushë detyrimet kontraktore, duke i paguar AZHBR-së shumën prej 188,280,750 lekë (e cila përbëhet nga vlera e principalit 162.866.930 lekë detyrim kontraktuale dhe 25.413.820 lekë penalitete që janë interesa ligjore të pa paguara. Pra gjykata ka vendosur vetëm kthimin e detyrimit sipas kontratës dhe jo sekuestrimin e aseteve, duke e lënë kështu këtë subjekt të vazhdojë aktivitetin e tij. Për subjektin "-----" sh.p.k ka vendosur, të paguajë detyrimin në favor të AZHBR në masën 29,158,630 lekë dhe vlerën e kamatëvonesës në shumën 4,866,328 lekë. Edhe në këtë rast, gjykata ka vendosur vetëm kthimin e detyrimit sipas kontratës dhe jo sekuestrimin e aseteve, duke e lënë kështu këtë subjekt të vazhdojë aktivitetin e tij. Për subjektin "----"sh.p.k ka vendosur zgjidhjen e kontratës së shitjes me rezervë, të sendeve të paluajtshme me nr.6741/1, datë 15.11.2017 dhe detyrimin e shoqërisë tregtare "----"sh.p.k. të kthejë sendin objekt kontrate. Pra sipas këtij vendimi gjykata ka vendosur të parashkruajë (të shuajë) detyrimin e pretenduar nga AZHBR prej 48,329,484.36 lekë dhe ka vendosur kthimin në AZHBRR të sendit (serave). Pra, duket qartë se gjykata ndryshe nga dy rastet e mësipërme, në këtë rast ka kërkuar sekuestrimin dhe *kthimin e linjave apo serave*, edhe pse kjo nuk është kërkuar nga vetë AZHBR.

Gjithashtu, për debitorët e linjave 2005-2009, të cilët kanë qenë subjekte të pajisur me NIPT pra të regjistruar në organin tatimor, u konstatua se ndër vite nuk kishte një bashkëpunim ndërmjet AZHBR dhe DPT, me qëllim verifikimin e statusit të tyre, dhe më pas për subjektet aktivë në organin e tatimeve dhe debitorë në AZHBR, të hartonin për këtë periudhë planin i monitorimit dhe arkëtimit në bashkëpunim me MFE-në, për arkëtimin e këtyre detyrimeve në kohë reale.

(Trajtuar më hollësisht në faqet 132-145 të Raportit Përfundimtar të Auditimit).

13.1. Rekomandim: AZHBR, në bashkëpunim me MBZHR, të ngrenë komision të veçantë me specialistë të fushës që të ketë për objekt pune:

-“**Analizimin e shkaqeve dhe arsyeve të krijimit të subjekteve debitorë, fermerë**”. Nëse arsyet e krijimit dhe rritjes së debitorëve kanë ardhur si pasojë e mos subvencionimit të in puteve bujqësore dhe karburantit si dhe të mungesës së lehtësirave tatimore nga organet shtetërore, të mundësohet një marrëveshje bashkëpunimi dhe mirë kuptimin me subjektet debitorë, apo të marrin iniciativën ligjore për iniciimin e një projektvendimi të Këshillit të Ministrave, për rishikimin dhe ristrukturimin e këtij borxhi, me qëllim nxitjen e aktivitetit dhe shmangien e falimentimit që mund të vijnë nga shlyerja e këtyre detyrimeve si pasojë e ekzekutimeve të vendimeve gjyqësore.

- Analizimin dhe llogaritjen e raportit kosto-përfitim të subjekteve debitorë që me vendime të gjykatave formës së prerë u kërkohet zgjidhja e kontratave dhe sekuestrimi i sendeve (makinerive pajisjeve dhe serave) apo shlyerja e detyrimeve. Nëse kosto e sekuestrimit (çmontimit, transportit, ruajtjes etj) del më e lartë se përfitimi, AZHBR në mirëkuptim me këto subjekte të mundësojë një akt-marrëveshje, apo të marrin iniciativën ligjore për iniciimin e një Projektvendimi të Këshillit të Ministrave, me qëllim lejimin e ushtrimit të aktivitetit, stimulimin dhe nxitjen e zhvillimit të tyre për të shmangur falimentimit që mund të vijnë nga ekzekutimi i vendimeve gjyqësore.

Menjëherë

13.2. Rekomandim: AZHBR në bashkëpunim me MBZHR dhe me Ministrinë e Financave dhe Ekonomisë në kuadër të bashkëpunimit institucional dhe nisur nga statusi që subjektet debitorë, mund të kenë në Drejtorinë e Përgjithshme të Tatimeve, të hartojnë një plan bashkëpunimi për të gjithë debitorët dhe veçanërisht për debitorët e linjave 2005-2009, për verifikimin e statusit në sistemin tatimor dhe marrjen e menjëhershme të masave bllokuese për ata subjekte që figurojnë aktivë dhe që prodhojnë të ardhura dhe realizojnë fitime pikërisht prej makinerive të linjave 2005-2009, të financuara nga AZHBR.

Menjëherë dhe në vazhdimësi

C. TË ARDHURA TË MUNGUARA

13.3 Gjetje nga auditimi: Nga auditimi i borxhit u konstatua se AZHBR-ja trashëgon në mënyrë të vazhdueshme debitorë të cilët në total deri më 31.12.2018 janë në vlerën **2,058,454,729 lekë**, ku pjesën më të madhe e zënë debitorët e linjave të viteve 2005-2009, me një borxh të mbartur në vlerën **1,032,644,780 lekë që i përket** linjave të vitit 2005 dhe një vlerë prej **169,388,097 lekë** që i përket linjave të vitit 2009. Për këtë borxh të mbartur prej shumë vitesh i krijuar nga implementimi ish-Projekti 2KR (kredi pa interes që i ka dhënë Qeveria Japoneze Ministrisë së Bujqësisë për të ndihmuar fermerët shqiptar) AZHBR, ka hapur procese gjyqësore për 30 subjekte debitorë. Por, meqenëse se është konstatuar që ky fenomen është i përhapur në shumë fermerë, para se të hapeshin proceset gjyqësore, nga ish-Projekti 2KR dhe nga Ministria e Bujqësisë, duhet të analizonin shkaqet dhe arsyet objektive apo subjektive të krijimit të vështirësive financiare që i kanë detyruar këta fermerë të mos paguajnë këstet dhe kamatëvonesat sipas kontratave (shkaqet dhe arsyet, kanë të bëjnë me braktisjen e aktiviteteve nga vetë fermerët përfitues apo me mos subvencionimin e karburantit, in puteve bujqësore, mungesën e lehtësirave fiskale, etj).

(Trajtuar më hollësisht në faqet 132-145 të Raportit Përfundimtar të Auditimit).

13.3. Rekomandim: AZHBR dhe MBZHR , të ngrej në grup pune të veçantë, për analizimin e shkaqeve dhe arsyeve, të mos arkëtohet të vlerës prej **2,058,454,729** lekë, pasi nga ky veprim nuk është krijuar fondi kundërparti dhe për pasojë nuk është vazhduar me skemën e rirfinancimit në dobi të fermerëve të tjerë.

Menjëherë dhe në vazhdimësi

D. PËRCJELLJE E RAPORTIT PËRFUNDIMTAR TË AUDITIMIT DHE REKOMANDIMET, MINISTRIT TË BUJQËSISË ZHVILLIMIT RURAL:

Duke pasur parasysh rolin e AZHBR në procesin e menaxhimit të fondeve të Buxhetit të Shtetit, për mbështetjen e drejtpërdrejtë të bujqësisë dhe zhvillimit rural, si institucion varësie e Ministrisë së Bujqësisë Zhvillimit Rural, do të përcjellim pranë Ministrisë të MBZHR, Raportin Përfundimtar dhe Rekomandimet përkatëse.

E. VLERËSIMI I ZBATIMIT TË REKOMANDIMEVE:

KLSH do të ndjekë me vëmendje të veçantë dhe vlerësojë masat që do të marrë Agjencia e Zhvillimit Bujqësor dhe Rural për zbatimin e rekomandimeve të këtij auditimi, si dhe reflektimin e tyre me qëllim përmirësimin e punës dhe proceseve, në funksion të ruajtjes dhe mbrojtjes së trashëgimisë kulturore si një ndër objektivat kryesore të këtij institucioni.

Në përfundim të afateve të përcaktuara në rekomandimet e lëna në këtë auditim dhe afatin e caktuar, në nenin 15 dhe 30, të ligjit nr. 154/2014, datë 27.11.2014 “Për Organizimin dhe Funksionimin e Kontrollit të Lartë të Shtetit”, për masat e marra dhe për zbatimin e rekomandimeve të njoftohet Kontrolli i Lartë i Shtetit.

Me ndjekjen dhe kontrollin e zbatimit të detyrave dhe masave të përcaktuara në këtë vendim ngarkohet Departamenti i Auditimit të Institucioneve Qendrore

K R Y E T A R I

Bujar LESKAJ

